

SISARUSSUHTEET UUSPERHEESSÄ

Menetelmiä sisarussuhteiden havainnointiin
sekä tukemiseen

Riikka Rask

Uusperheneuvojakoulutus – Turku 2015

Hanketehtävä

SISÄLLYS

JOHDANTO

1 KIINTYMYSSUHDE

2 SISARUSSUHTEET UUSPERHEESSÄ

2.1 Sisarussuhteet

2.2 Roolit

3 MENETELMÄT

3.1 Nallekortit

3.2 Aikajana

3.3 Sukupuu

3.4 Verkostokartta

JOHTOPÄÄTÖKSET

LÄHTEET

LIITTEET

1 Nallekortit

2 Aikajana

3 Sukupuu

4 Verkostokartta

5 "Meidän perheen perinteet"

Johdanto

Omat vanhempani erosivat ollessani 12-vuotias. Biologisessa lapsuudenperheessämme asui vanhempien ja minun lisäksi kaksi vanhempaa sisarustani, sisko sekä veli. Vanhempien eron myötä ja heidän solmittuaan uudet liitot sain ”uusperheen sisaruksia”. Tästä syystä halusin tarkastella tarkemmin uusperheen sisarusuhteita.

Käytän työssäni lastensuojelussa erilaisia menetelmiä asiakastyössä lähes päivittäin. Halusin tähän hanketyöhöni liittää yhdeksi osaksi erilaisten menetelmien käytön, koska olen itse kokenut niistä olleen minulle paljon hyötyä erilaisissa asiakastilanteissa. Tässä työssäni keskityn vain muutamaankin menetelmään, joita ajattelen voivani muun muassa hyödyntää nimenomaan sisarusuhteita käsitellessäni omassa työssäni.

Hanketehtävässäni tarkastelen teoreettista näkökulmaa uusperheen sisarusuhteista.

Kiintymyssuhde

Kiintymysjärjestelmä on biologiaan perustuva ja on kehittynyt alun perin varmistamaan ihmisen eloonjäämisen. Kiintymyskäyttäytymisen tavoitteena on ollut säilyttää läheisyys hoitajaan, joka on varmistanut omalla toiminnallaan lapsen eloonjäämisen. Stressaavassa tai uhkaavassa tilanteessa lapsen kiintymyssuhdejärjestelmä aktivoituu ja hän etsii läheisyyttä turvalliseksi kokemaltaan henkilöltä. (Becker-Weidman & Shell, 2008, 42)

Turvallinen kiintymyssuhde pitää sisällään myönteisen käsityksen itsestä ja muista. Tämä ilmenee hyvänä itsetuntoa ja psyykkisenä hyvinvointina. Taustalla turvallisessa kiintymyssuhteessa on luottamus omaan osaamiseen, hyvyyteen, rakastettavuuteen sekä odotus muiden hyväksynnästä ja arvostuksesta. Myönteinen vaikutus muista näkyy vuorovaikutustaitoina, sosiaalisuutena ja luottamuksen siitä, että saa toisilta apua ja tukea, kun on itse avun tarpeessa. Lisäksi itselle kehittyy valmius antaa apua ja tukea muille silloin kun he sitä tarvitsevat. Turvallisesti kiintynyt ihminen pystyy kuvailemaan sekä positiivisia että negatiivisia lapsuudenmuistojaan avoimesti ja johdonmukaisesti. Olennaista turvalliselle kiintymykselle on, ettei muistoja ole torjuttu. (Malinen & Alkio, 2010, 221.)

Vaikeudet kiintymyssuhteessa saattavat aiheuttaa monenlaisia ongelmia. Terve ja turvallinen kiintymyssuhde on välttämätön, jotta lapsen älyllinen potentiaali pääsee kehittymään. Terve ja turvallinen kiintymyssuhde edistää lapsen loogisen ajattelun kehittymistä ja lapsi oppii ajattelemaan syyn ja seurauksen periaatteen mukaisesti. Terveestä ja turvallisesta kiintymyssuhteesta seuraa myös se, että lapsi oppii säätelemään tunteitaan laaja-alaisesti, oppii solmimaan emotionaalisesti merkittäviä ihmissuhteita, kykenee hallitsemaan pelkoa ja ahdistusta ja sietää stressiä sekä pettymyksiä joutumatta kuitenkaan pois tolaltaan. Katoin kohdellussa kiintymyssuhteessa elänyt lapsi kehittää nopeasti itselleen toimintamallin, jossa hänen omat ponnistelunsa eivät merkitse mitään. Sen vuoksi he eivät myöhemmässäkään elämässä ponnistele omien saavutustensa eteen ja luovuttavat hyvin helposti. (Becker-Weidman & Shell, 2008, 43)

Sisarussuhteet uusperheessä

Nykyään on varsin tavallista että ydinperhe hajoaa ja muodostuu uusia perheitä. Ydinperheen rikkoutumisen jälkeen muodostettu uusperhe mielletään usein ydinperheen kaltaiseksi perhemuodoksi. (Laukkanen 2013.) Perheen määrittely tapahtuu henkilöiden yhdessä asumisen tai biologisten suhteiden myötä. Määrittely voi kuitenkin tapahtua myös muilla perusteilla. Tutkimusten mukaan on päädytty neljään eri määrittelytapaan. Ensimmäisen määrittelyn mukaan perhe on sellainen, jossa kaikki perheenjäsenet asuvat yhdessä. Toisen mukaan perheeseen kuuluvat yhdessä asuvien perheenjäsenten lisäksi myös muualla asuvat biologiset lähisukulaiset (vanhempi / tämän puoliso & sisarukset). Kolmannen määrittelyn mukaan perheeseen voi kuulua vain biologinen perhe ja neljäs määrittely voi olla sellainen, jossa perheeseen kuuluvat ihmiset vaihtelevat jatkuvasti.

Perhesuhteet eivät siis ole itsestäänselvyys tai pysyvä tila, vaan ne muuttuvat usein uusperheen arjen muotoutuessa. Uusperheen perheytyminen on monivaiheinen prosessi, jossa lapsilla itsellään on hyvin tärkeä rooli eri suhteiden määrittäjänä.

(Raittila ja Sutinen 2008, 12–13; Ritala-Koskinen 2001, 176 – 177.)

Sisarussuhteet

Uusperheen sisarussuhteita on tutkittu varsin vähän. Ritala-Koskinen (2001,33) mukaan tämä johtuu osittain siitä, että uusperheessä on kyse aikuisten toimista tapahtuvista perhesuhteiden muutoksista. Näin ollen lapsiin liittyvät haasteet on nähty olevan lapsen ja perheeseen tulevan uuden aikuisen suhteessa. Lasten oletetaan liian usein luovan spontaanisti suhteita uusiin ihmisiin ja tulevan toimien muiden kanssa, koska ovat lapsia. (Ritala-Koskinen 2001, 33.)

Sisarukset voivat tuntea toisiaan kohtaan paljon erilaisia tunteita, kuten rakkautta, ylpeyttä, vihaa, pelkoa, mielihyvää tai suojelunhalua. Sisarusten välisen kiintymyssuhteen vaikutukset ovat jääneet tutkimuksissa usein vaille huomiota tai niitä on vähätelty. (Elia ja Timonen, 2009, 19.)

Sisarussuhteista puhuttaessa ne voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään:

- Täyysisisarukset, yhteiset biologiset vanhemmat
- Puolisisarukset, toinen biologista vanhemmista on yhteinen
- Uussisarukset, ei yhteisiä biologisia vanhempia

(Ritala – Koskinen 2001, 33.)

Sisarussuhteita pidetään ihmisen elämässä pisimpänä ihmissuhteena ja niiden laadulla on todettu olevan eniten vaikutusta ihmisten hyvinvointiin. Sisarussuhteet muovaavat lapsuutta ja sitä millainen aikuinen lapsesta varttuu. Sisarussuhteisiin vaikuttaa sisarten toisiinsa suhtautumisen lisäksi se, miten vanhemmat suhtautuvat kaikkiin lapsiin. Vaikutusta on myös sillä, millaisena lapsi itse uskoo muiden häntä pitävän sekä sillä, kuinka lapsi kokee tulleensa itse kohdelluksi. (Parket ja Stimpson 2004, 8, 12.) Sisarussuhteet poikkeavat muista ihmissuhteista niiden velvoitteiden, vastuiden ja lojaaliuden kautta. (Laukkanen 2013, 14.)

Ihmissuhteita ei voi verrata keskenään. Ihmissuhteissa tärkeää on, että jokainen perheenjäsen tulee huomioiduksi, rakastetuksi ja saa kokemuksen olevansa arvokas perheessä. Vahvojen ihmissuhteiden muodostuminen vaatii aikaa. Sisarussuhteissa lasten tulee saada viettä kahdenkeskistä aikaa niin vanhemman kuin sisaruskun kanssa. Lapsille on tärkeää vanhemman antama huomio ja positiivinen palaute. Nämä lisäävät lapset hyvän itsetunnon rakentumista sekä sitä kautta sisarusten keskinäistä huomioimista. (Parket ja Stimpson 2004, 52, 84.)

Tutkimusten mukaan uusperheen sisarussuhteet ovat vähemmän läheisiä, kuin muiden perhetyyppien sisarussuhteet. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että uusperheen sisarussuhteet olisivat vihamielisiä tai muutoin negatiivisia. Uusperheen sisarussuhteiden syntyyn vaikuttavat usein hyvin paljolti samat tekijät kuin muidenkin sisarussuhteiden syntyyn. Usein uusperheiden sisarussuhteissa haasteita koetaan sen suhteen, että vanhemmat kohtelevat lapsia epätasa-arvoisesti. Ongelmat eivät ole seurausta niinkään sisarusten välisistä ongelmista. Lapset saattavat liittoutua heitä yhdistävissä asioissa uusperheen vanhempia vastaan. (Ritala – Koskinen 2001, 34.)

Uusperheen sisarussuhteille ominaista on, että ne näyttäytyvät monenlaisina suhteina arjessa. Toisilleen ennestään vieraista lapsista ei välttämättä tule toisilleen sisaruksia vanhempien solmiman parisuhteen myötä. Jaettu biologinen tausta on todettu olevan merkittävä tekijä sisaruksilla. Toisaalta uusperheen sisarusten keskinäisillä suhteilla ei ole samanlaisia rooleja, velvoitteita tai pakkoja, kuin biologilla sisarussuhteilla. Tämän vuoksi ne ovat vapaampia muotoutumaan eri tavoin. (Ritala-Koskinen 2001, 162–163.)

Roolit

Uusperheen muodostamiseen liittyy paljon uusia rooleja, suhteita, sopeutumista, hyväksymistä sekä ymmärtämistä. (Laukkanen 2013.) Uusperheessä lapsen rooli on usein muuttuva, lapsi saattaa helposti joutua perheen kriisitilanteessa aikuisen rooliin. Usein myös esikoisen, keskimmäisen sekä kuopuksen roolit ovat muuttuvia uusperheen muodostuessa. Tämä voi olla lapselle sekä haaste että mahdollisuus. Uusperheessä kasvaminen antaa parhaimmillaan hyvät mahdollisuudet lapselle harjoitella ihmissuhdetaitoja erilaisten roolien kautta. (Varis, luento 27.4.2015.)

Uusperheen muodostumisen myötä lapset joutuvat hyväksymään perheeseen tulevat uudet perheenjäsenet. Lapsesta voi olla hankalaa määrittellä, milloin uudet perheenjäsenet pitäisi mieltää omikseen. (Laukkanen 2013,15.)

Eron myötä myös vanhempien rooli perheessä muuttuu. Uuden aikuisen mukaantulo perheeseen on suuri muutos ja haaste koko perheelle. Uusperheissä puhutaan usein puolivanhemmasta. Tutkimusten mukaan lapset pitävät biologisia vanhempiaan enemmän äiteinä ja isinä kuin puolivanhempia, vaikka asuisivatkin biologisen vanhemman ja puolivanhemman luona vain tavaten toista biologista vanhempaansa. Äiti- ja isäpuolten hahmot jäävät usein vain hahmoiksi ja korvikkeiksi, etenkin äidin roolia ja paikkaa pidetään usein erityisessä arvossa. Myös etävanhemman roolia halutaan vaalia ja se pidetään vartioituna, jotta puolivanhemp ei pääse siihen rooliin. Isyyden roolin määrittely on hankalampaa kuin äitiyden, isyys voidaan jakaa biologiseen, sosiaaliseen tai psykologiseen rooliin. Kaikki nämä roolien muodot yhdistyvät, mutta erilaiset perherakenteet muovaavat rooleja. (Laukkanen 2013,16.)

Uusperheen sisarussuhteiden syntyyn vaikuttavat usein lapsen ikä uuden perheen muotoutumisen sekä vanhempien eron hetkellä, lapsen oma sukupuoli ja lähivanhemman sukupuoli. (Ritala-Koskinen 2001,37.) Myös lasten temperamentin on todettu vaikuttavan

sisarusten väliseen kanssakäymiseen. Temperamenttieroit vaikuttavat siihen, miten sisarukset suhtautuvat toisiinsa sekä miten muut perheenjäsenet suhtautuvat heihin. Sisarusten temperamenttieroja tutkittaessa on havaittu että huolettomat ja sopeutuvat lapset selviytyvät pienempien sisarusten syntymästä paremmin. Tästä voidaan siis päätellä että toiset sisarussuhteet vain ovat alusta lähtien hankalampia kuin toiset. (Elia ja Timonen 2009, 21.)

Lapsi, joka on ollut pitkään perheen ainoana lapsena, saattaa järkyttyä kun uusperheen muodostumisen myötä perheeseen tulee muitakin lapsia. Hän on saanut kokea millaista on olla perheen ainoa lapsi, ja näin ollen hän saattaa kokea että hänellä on eniten menetettävää. Uusperheessä sisaruksilla on mahdollisuus kokea ainoan lapsen asema, mikäli sisarusten ikäero on enemmän kuin kuusi vuotta. (Elia ja Timonen 2009, 21.)

Myös sukupuolella on todettu olevan vaikutusta sisarussuhteiden luonteeseen. Ensimmäisten vuosien aikana vihamielisyyden on todettu olevan yleisempää eri sukupuolta olevien sisarusten kesken. Läheisimmät sisarussuhteet ovat yleensä siskosten, ja etäisimmät veljesten välillä. Veljesten suhde usein erääntyy iän karttuessa, kun taas siskosten välinen suhde tulee läheisemmäksi. Jotta uusperheen sisarussuhteet muodostuisivat vahvoiksi, vaatii se uusperheen vanhemmilta töitä. Vanhempien tulee viettää aikaa kaikkien perheen lasten kanssa, sekä koko perheenä että kahdenkesken. Myös vanhemman ja lapsen välisellä suhteella on todettu olevan vaikutusta sisarusten välisiin suhteisiin. (Elia ja Timonen 2009, 21–22.)

Menetelmät

Perherakenteen muuttuessa uusperheen synnyn myötä, on kiinnitettävä huomiota muun muassa siihen että vanhempien huomio jakautuu tasaisesti. Lapsia tulisi myös kohdella tasa-arvoisesti, lapsia tuettava vaikeina hetkinä sekä tukea lasten identiteetin muodostumista. Uusperheen elämä pitää sisällään paljon ristiriitaisia vaatimuksia. Tästä johtuen kaikkien perheenjäsenten ääni ei välttämättä pääse kuuluviin, ja jotkin ihmissuhteet saattavat jäädä liian vähäiselle huomiolle. Uusperheen muodostumisessa on muistettava se että perheenjäsenten on tutustuttava kaikkiin muihin perheenjäseniin, huolimatta siitä ketkä tuntuvat alussa mieluisimmilta. (Elia ja Timonen 2009, 20.) Tutustumisen tukena voi käyttää esimerkiksi seuraavaksi esittelemiäni menetelmiä.

Nallekortit

Nallekortit ovat Pesäpuu Ry:n kehittäämä menetelmä. Menetelmä sisältää 50 erilaista korttia, joista jokaisessa on eri persoonallisuuden piirrettä tai tunnetilaa kuvaava nalle. (<https://www.thl.fi> Nallekortit 20.10.2015)

Kortit toimivat hyvin sisarusten välisen keskustelun aloituksena, jos joku lapsista esimerkiksi jännittää tapaamista. Nallekortteja käyttäessä lapsen ei tarvitse osata lukea. Nallekorttien avulla pystytään työstämään perhe-elämää, ihmissuhteita, tunteita sekä jokaisen omaa identiteettiä. Korttien avulla voidaan myös käsitellä perheen sisäisiä / perhe- tai sisarussuhteisiin liittyviä ongelmia, muutoksia sekä tulevaisuuden suunnitelmia. Lisäksi niiden avulla voidaan edistää keskustelussa mukana olevien itsetuntemusta.

Nallekortit toimivat hyvin tunnetyöskentelyn menetelmänä sisarusten välisten suhteiden tarkastelussa. Niiden avulla voidaan harjoitella erilaisten tunteiden tunnistamista, sanoittamista, ilmaisemista sekä ymmärtämistä tunteiden vaikutuksista käyttäytymiseen. Nallekortit helpottavat vaikeiden asioiden puheeksi ottamista sekä niiden sanoittamista. Nallekorttien avulla lapsi voi sanoittaa tilanteita ikään kuin nalle olisi kokenut sen.

Työskentelyssä sisaruksia voi pyytää valitsemaan erilaisia kortteja, jotka kuvaavat häntä, sisaruksia ja/tai vanhempia. Lapsi voi valita kortin, joka kuvaa häntä juuri nyt tai tapaamisen päätteeksi. (<https://www.thl.fi> Nallekortit 20.10.2015)

(Liite 1)

Aikajana

Aikajana- menetelmää käytettäessä nuoren täytyy osata lukea ja kirjoittaa jonkin verran. Aikajanaa voi käyttää apuna perheen ja/tai sisarusten historiakäsityksen rakentamiseen. Historian tarkastelu aikajanan avulla konkretisoituu erilaisten elämäntapahtumisen sekä käsitteiden avaamisen avulla.

Sisarusten/perheenjäsenten kanssa työskenneltäessä heidän omia aikajanojaan voidaan käyttää keskustelun tukena rinnakkain, jolloin saadaan useampia näkökulmia perheen historiasta. (Liite 2)

Sukupuu

Sukupuun piirtämisen aloittamisessa on tärkeää huomioida riittävän suuri paperi sekä riittävä aika sukupuun piirtämiseen. Suku puuta voi piirtää useammalla tapaamisella ja siihen voidaan palata tapaamisten myötä. Sukupuun piirtäminen aloitetaan piirtämällä henkilön perhe (puoliso & lapset/lapsuuden perhe). Yleensä suku puuhun piirretään kolmen sukupolven kriittiset tapahtumat, solmu kohdat sekä elämänkaaren eri tapahtumat.

Sukupuun piirtämisen kautta sisarukset ja/tai perheenjäsenet saattavat oivaltaa monia eri asioita, kuten miksi olen tällainen kun olen. Mistä olen kotoisin, tai miksi elämäni on mennyt, kuten on mennyt? Keskustelut suku puun äärellä ovat joskus saattaneet ratkaista pitkäänkin hirtäneitä asioita, kun toista on ollut helpompi ymmärtää saatuaan hänestä ja hänen historiastaan enemmän tietoa. Usein suku puuta piirrettäessä aikaisemmin riitaisat perheenjäsenet ovat saattaneet alkaa kiinnostua toisen sisaruksen/uusperheen vanhemman suku puusta. Uusperheessä eri perheenjäsenten yksilölliset ja eri sukupolvien elämänmallit saattavat olla hyvinkin erilaiset, ja ne tulevat esiin yksilöiden kriiseissä.

Sukupuun avulla voidaan hahmottaa ja jäsentää ihmissuhteita sekä niihin liittyviä tunteita. Nallekortteja, valokuvia tai muita symboleja voi käyttää suku puun teon tukena, jos haluaa korostaa ihmisten luonteenpiirteitä.

(Liite 3)

Verkostokartta

Verkostokartta on oiva menetelmä sisarusten ihmissuhteiden kartoittamiseen. Verkostokartan avulla voidaan hahmottaa tukiverkoston tai yhteistyötahoja.

Verkostokartan tekeminen aloitetaan siitä, että lapsi/nuori sijoitetaan paperin keskiöön. Sen jälkeen paperi lohkotaan eri osioihin (perhe, suku, koulu/työ, ammattilaiset sekä muut läheiset ihmiset). Lasta/nuorta pyydetään kirjoittamaan tai piirtämään verkostokartan kuhunkin lohkoon kuuluvia ihmisiä, joiden kanssa hän on tekemisissä. Henkilöt merkataan sen etäisyyden päähän keskiöstä (itsestä) mikä tuntuu oikealta etäisyydeltä. Keskenään tekemisissä olevat ihmiset voidaan yhdistää erivärisillä viivoilla, eri värit voivat kuvata heidän keskinäistä suhdettaan.

Verkostokarttaa piirrettäessä työntekijä voi havaita sen, ettei lapsella/nuorella ole juurikaan merkintöjä verkostokartassa. Tällöin

työntekijän on hyvä pysähtyä pohtimaan yhdessä lapsen/nuoren kanssa sitä millä keinoin hänen tukiverkostojaan voitaisiin rakentaa parempaan suuntaan, tai mitkä ihmissuhteet verkostokartassa ovat mahdollisesti lapsen/nuoren kannalta heikkoja tai ongelmallisia. (<https://www.thl.fi> Verkostokartta 27.10.2015)

(Liite 4)

”Meidän perheen perinteet”

Ulkopuolisuuden tunne on tuttu tunne useimmille uusperheessä eläville, niin lapsille kuin aikuisillekin. Lapset saattavat kokea ulkopuolisuuden tunnetta suhteessa uusiin sisaruksiin tai vanhemman uuteen puolisoon. Myös perheeseen tullut uusi aikuinen saattaa kokea ulkopuolisuuden tunnetta suhteessa lapseen. Perheenjäsenet pohtivat usein sitä, kuka jää milloinkin ulkopuoliseksi, kuka on ”kolmas osapuoli”. Uusperheiden kanssa työskenneltäessä tämä on hyvä huomioida ja yhtenä työskentelyn tavoitteena voikin olla se, miten tästä välillä sietämättömäksi kasvavasta olotilasta saa siedettävämmän olotilan. (Varis, luento 27.4.2015.)

Toimivan uusperheen sekä toimivien sisarusuhteiden kannalta on ensisijaisen tärkeää yhdessä tekeminen, oleminen sekä ”meidän perheen” perinteet. Perheen yhdessä luomat perinteet vahvistavat muodostumassa olevaa perhettä, sitoo perheenjäseniä yhteen sekä parantaa perheenjäsenten välistä vuorovaikutusta.

Vaikka lapset asuisivat vuoroviikoin biologisten vanhempien luona, voi uusperhe sopia toisessa kodissa heidän ”perheen perinteistä”. Näitä perinteitä voivat olla muun muassa

- Yhteiset valokuvat. Perhe voi ripustaa kodin seinälle valokuvia perheelle tärkeistä henkilöistä / tapahtumista
- Yhteiset ruokailuhetket
- Viikkopalaverit, joissa on tärkeää että myös lasten ääni tulee kuuluviin
- Sopimus siitä miten juhlapyhiä vietetään
- Kodin yleiset säännöt (kotiintuloajat, ruutu aika, vastuut kotitöistä).

Johtopäätökset

Paneuduttuani sisarusuhteisiin tarkemmin, ymmärsin miten olennaista uusperheessä on panostaa sisarusten välisiin suhteisiin. Pohtiessani sekä omaa että kollegoideni työskentelyä havahtuin

siihen, miten usein sisarussuhteiden tarkastelu jää huomattavan pienelle huomiolle työskentelyssä uusperheiden parissa, kun suurin huomio kiinnittyy useimmiten vanhempiin. Uusperheen sisarusten välisiä suhteita tukemalla pystytään vahvistamaan sisarusten omia rooleja perheessä sekä pystytään vahvistamaan heidän omaa paikkaansa uudessa perheessä.

Teoriaosuutta kirjoittaessani törmäsin siihen, että uusperheen sisarussuhteita on tutkittu suhteellisen vähän eikä niistä ole juurikaan kirjallisuutta saatavilla. Uusperheisiin liittyvä kirjallisuus käsittelee enemmän koko perhettä sekä vanhempien välisiä suhteita. Tämä huomio vahvisti sitä ajatusta, että usein ajatellaan lapsen sopeutuvan tilanteeseen kuin tilanteeseen, koska on lapsi.

Pohtiessani eri menetelmiä uusperheen sisarussuhteiden havainnointiin sekä tukemiseen liittyen, korostui minulle sisarussuhteiden tukemisen tärkeys. Teoriatiedon sekä käyttämieni menetelmien pohjalta voin todeta, että sisarussuhteiden läheisyyden tukeminen sekä siihen kannustaminen auttaa uusperheen muodostumisessa sekä niiden myötä voidaan välttyä erilaisilta konfliktitilanteilta. Tärkeäksi nousi myös jokaisen sisaruksen oman yksilöllisen roolin vahvistaminen sekä sitä kautta toisen hyväksyminen omana itsenään osana perhettä. Toisen hyväksymisen myötä syntyy helpommin myös luottamus toiseen.

Mielestäni uusperheiden eri perheenjäsenten kanssa työskennellessä on aina muistettava huomioida yksilöllisesti jokaisen rooli sekä merkitys uusperheessä. Uusperheen perheytyymisen kannalta jokainen perheenjäsen sekä heidän väliset vuorovaikutussuhteet ovat tärkeitä.

Lähteet

Aino Ritola-Koskinen. Mikä on lapsen perhe? Tulkintoja lasten uusperhesuhteista. Akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto 2001

Anna-Katariina Elia ja Heini Timonen. Sijaissisaruus ja identiteetti - aikuistuneiden biologisten lasten sijaissisaruskokemusten merkityksiä identiteettiin. Opinnäytetyö, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2009

Arthur Becker – Weidman & Deborah Shell. Auta lasta kiintymään – vuorovaikutteinen kehitykspsykoterapia traumaperäisen kiintymyshäiriön hoidossa. Pt-kustannus 2008

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyovalineet/pe-sapuu-ry-lapsilahtoisen-tyoskentelyn-valineet/nallekortit> 20.10.2015

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyovalineet/verkostokartta> 27.20.2015

Jan Parker & Jan Stimpson. Sisarussuhteet kilpailua ja rakkautta. Otavan kirjapaino Oy, Keuruu 2004

Jenni Laukkanen. Elämää uusperheessä - Retrospektiivinen tutkimus uusperhe-elämästä ja perhesuhteista lapsuuden muistoina. Pro gradu tutkielma, Lapin yliopisto 2013

Kaisa Raittila ja Päivi Sutinen. Huonetta vai sukua, elämää uusperheessä. Karisto Oy Hämeenlinna 2008

Pirkko Waris. Luento, uusperheneuvojakoulutus Turku, toukokuu 2015

Vuokko Malinen & Paula Alkio parisuhdeterapia ja parisuhteen kätketyt mahdollisuudet. Väestöliitto 2010

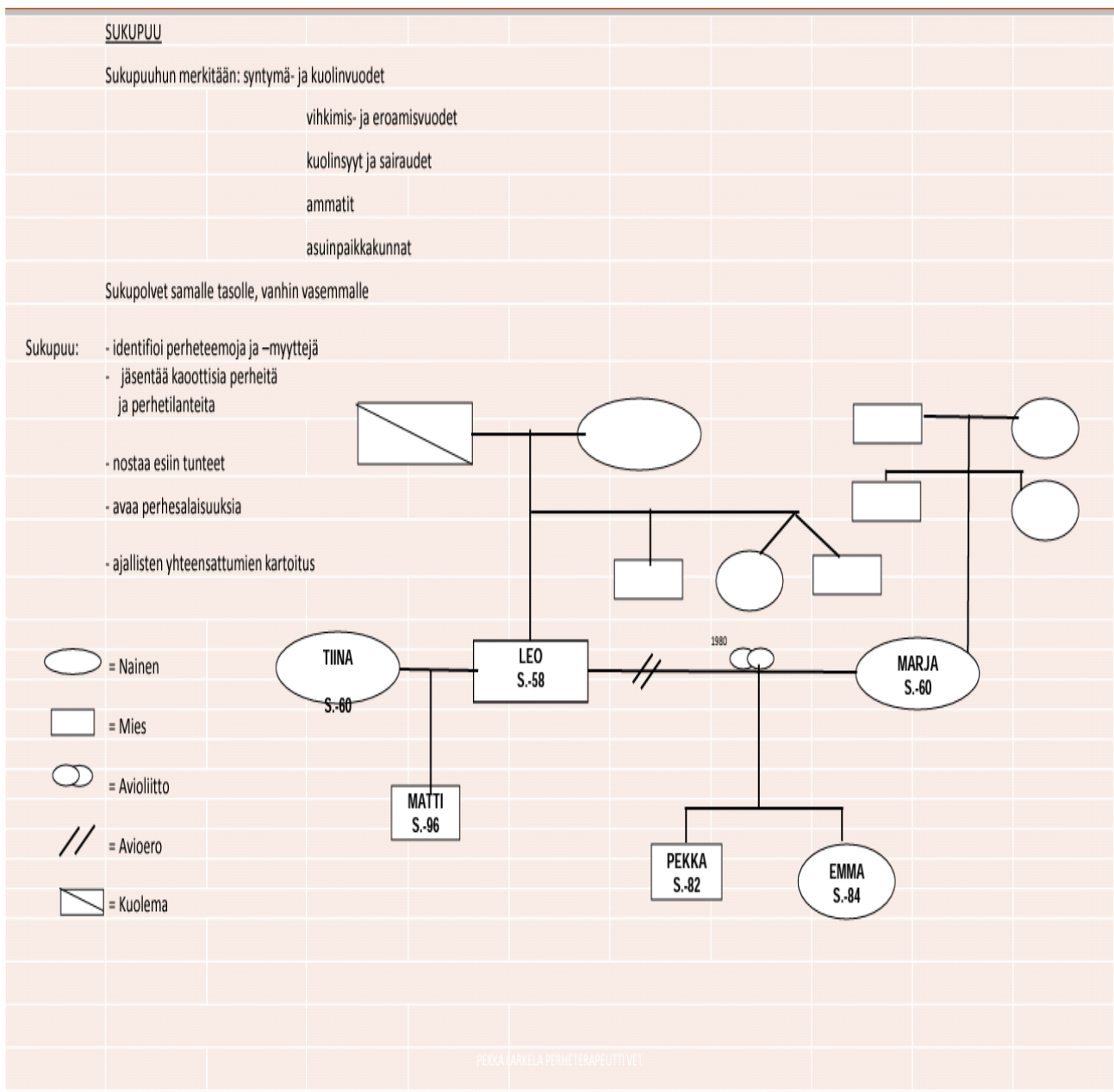
Liite 1 Nallekortit

Liite 2 Aikajana

Liite 3 Sukupuu

Pekka Larkela, uusperheneuvojakoulutus luento Turku 23.3.2015.

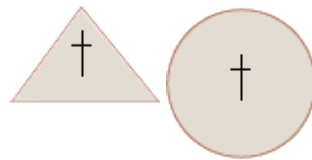
Liite 4 Verkostokartta

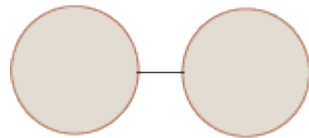
Ympyrä edustaa naista tai tyttöä

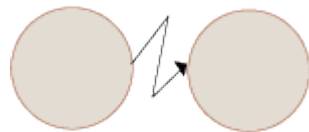
Kolmio edustaa miestä tai poikaa

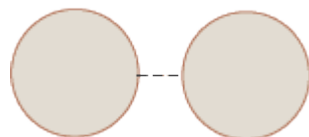
Risti edustaa kuollutta ihmistä

Hyvä, tukea antava suhde

Vaikea suhde

Heikko suhde

